

Горан Петрович

Думи

Това са нанизани думи

Домакинът беше подредил столовете в четири реда. На всяка седалка беше сложил програма. Домакинята махна лентата. Щракна с пръсти да прикове вниманието на поканените. Настрои радиоапарата на мълчание.

Те двамата седяха на третия ред. Той – леко наведен, малко изненадан, че все още има такива неща. Тя – със скръстени ръце на малкото си коремче, спокойна, унесена в слушане на тишината.

Беше средата на лятото, вечерният въздух – изпълнен със задуха, стаята – твърде малка за толкова гости, и домакинът беше принуден да прекъсва на няколко пъти концерта, за да откряне прозорците. По време на тези неприятни паузи поканените се спасяваха от врявата навън с полугласни разговори. Може би защото в един момент бегло се погледнаха, той леко се изчерви:

– Идвате ли често?

– Живея в съседство – отговори тя. – Чухте ли по средата на първия пасаж величественото кресчендо на тишината?

Той се смути още повече. Не разбираше много от музика. Докато сякаш от някаква дълбочина отново се разстилася древно мълчание, той почти отчаяно търсеше с какво би могъл да я заговори отново. И тогава забеляза на дългата ѝ шия някаква специална огърлица. В началото на следващата пауза срамежливо я попита:

– Извинявайте, не бих искал да се навеждам, но това бисери ли са или някакви специални камъни?

– Нито едното, нито другото – усмихна се тя.

– Но никога не съм виждал такова украшение...

– Само по себе си то не е толкова рядко. Но малцина го носят така – направи малка пауза тя, сякаш се колебаеше за нещо. – Това са нанизани думи. Ако не се лъжа, около двайсетина. Най-едрата дума е БЛЯСЪК. След нея следват две СИЯНИЯ, а всички останали до края, до самата закопчалка, най-дребните, са СВЕТУЛЧИЦИ.

– Не знаех, че такова нещо може да се направи от думи – призна си той.

– О, млади, любознателни господине, с думите може да се постигне всичко. И все пак в наше време към думите се посяга, когато искат да направят нещо напълно противоположно на тяхното съдържание.

Домакинът отново затвори прозорците. Домакинята сръчно отстрани остатъците от врявата навън. Гостите насядаха и продължиха да слушат тишината. Той не се обръщаше към нея, вираше се в програмата – празен лист хартия, но всъщност внимателно разглеждаше спомена за нейното лице. Трябваше да е малко по-възрастна от него. Имаше големи очи, възбяла плът, постоянна усмивка. Леката рокля на дребни черешови клончета следваше гъвкаво нейните движения. Ухаеше. Особено. Той притисна с дясната ръка гърдите си, боеше се да не чуе дълбокото му дишане. Все пак не издържа и веднага след като концертът свърши, несъзнателно промълви:

– Хубаво миришете.

– Благодаря. Това е МИРИСКА.

– МИРИСКА? Някаква екзотична билка?

– Не, това е просто думата МИРИСКА. Разбирате ли? Една-единствена дума: МИРИСКА. Така се нарича, т.е. така се изговаря. Това ухаение се прави точно от тази дума.

Гостите се сбогуваха с домакина. Сред разнизаните редици столове бяха останали само те двамата. Тя промърмори нещо като извинение. Мимоходом той чу техният общ приятел да казва:

– Ана, надявам се, че ти е било приятно.

– Беше ПРЕКРАСНО – отговори тя на вратата и предаде като поздрав тази последна дума на домакина.

Той се сети, че дори не й е казал своето име. Затича се.

– Ана, почакайте! Позволете да ви се представя. Казвам се...

Хванете я откъм краищата и леко я извийте

– Приятно ми е, все едно как се казвате – тя сведе мигли. – Но би трябвало да тръгвам...

– Дължите ми обяснение. За уханието. Обяснение. – Той следваше стъпките ѝ по стълбището.

– Ах, това ли – спря се тя. – Ами, ето така, имате някаква дума. Хващате я откъм краищата и леко я извивате. Внимавайте, съвсем леко. Толкова, колкото да капне мъничко сок от нея, но да не потече по-силно или пък съвсем да се скъса. Моят мирис е направен от думата МИРИСКА.

– Чакайте, не може да бъде. Вие се шегувате. Как така...

– Хайде, кажете нещо – погледна го право в устните тя.

– Какво?

– Просто кажете нещо, по възможност нещо хубаво, все пак сигурно знаете някоя дума, в която да има красота.

– Целувка! – каза, макар в същия момент да съжали, уплаши се да не е прекалил...

Ана леко се стресна. Все пак направи няколко движения. Изглеждаше, сякаш откъсва изреченото. После като че ли старателно протри между пръстите си ЦЕЛУВКА. Прекара възглавничката на показалеца по долната си уста. Под пръста остана влажна следа. На руменото мокро място се лепеше околната светлина.

– Хубаво го казахте – прошепна тя и продължи да слиза.

– Почакайте! Почакайте поне да ви се НАГЛЕДАМ! – извика той след нея, входът се изпълни от ехото.

Тя се обърна, като че ли нямаше къде да ходи. Облегна се на стената. Просто се отдаде на тази дума, на думата НАГЛЕДАМ – нежно по косата, дръзко по врата, галещо под ушните миди, кършещо по раменете, нанагорно там, където се издигаха гърдите ѝ. Когато това НАГЛЕДАМ започна да се плъзга по корема, когато започна да притиска роклята към хълбоците ѝ и по-нататък – към бедрата, сякаш люлееше нарисуваните шумолящи клончета, тя каза с пресипнал глас:

– Имате дарба. Искате ли да ви покажа моите речници?

Мълчаливо слязоха още два етажа надолу. Пред жилището Ана изрече думата КЛЮЧ, допря я до бравата и отвори с нея вратата.

– Няма ли да се откажете? След като веднъж почувствате пълнотата

на думите, дори най-малката непълнота ще ви наранява! – каза тя на самия праг. – Болката може да бъде непоносима. Понякога дори не може да се издържи.

– Не ме е грижа – отговори той.

– В такъв случай заповядайте.

Все по-бързо, все по-плътно

Никога не беше виждал обзаведено по такъв начин жилище. В коридора имаше стъклена купа с десетина названия на плодове. До телефона едно ДОБРО и едно УТРО. Навсякъде по пода вместо постелки беше разпръсната думата ТОПЛИНА. Картините бяха от названия на цветове. Покривките – от думата МЕКОТА ДО прозореца – СИТО, за да пресява врявата отвън. На масата – ГРЕБЕН, НОЖИЦА, нападали гласове и скроена до половината рокля, този път от най-различни ЛИСТА. Стаята беше препълнена с книги.

– Седнете – каза тя и направи разсеяно движение към канапето, а после и към огъвачите се рафтове. – Кажете, моля, какво да ви предложа?

Смутен, той хвърли бърз поглед върху заглавията.

Това бяха все речници. Стотици речници. Големи и малки, джобни, многотомни, с меки корици, с кожена подвързия, на родния език и чужди, общи и специални, някои в няколко издания, в повечето бяха пъхнати думите ТУК и ДОТУК... ТЯ посегна към един от тях, отвори го и избра наслуки:

– НАСЛАДА.

И въпреки че ги делиаха няколко крачки, той почувства как тази дума влиза през яката на ризата му, плъзга се по гърба, завива под мишниците, връща се към гърдите, пълзи между ребрата... В един миг сякаш я чу да настоява:

– Кажете! Говорете ми нещо! Говорете...

Той започна да реди думи, като се стараеше да ги изговаря колкото се може по-близо до тяхното значение:

– ПРЕМАЛА... КОЛЕНЕ... СТОН...

Премаляла, тя се смъкна на стола срещу него.

Втората дума разтвори коленете ѝ. Роклята ѝ се вдигна нагоре. Изстена.

– ЯКОСТ!

Той почувства как се стяга, как всяка част от тялото му се напряга, как се изпълва с онази сила. Почти обезумял, започна да шепне точно срещу разголените ѝ нозе:

– ГЛАДКОСТ...

– ДЪХ... – отвърна тя.

- СЪЯГАНЕ – добави той.
- МУСКУЛИ.
- ПРОЛУКА.
- ХАПАНЕ.
- СЪЕДИНЯВАНЕ.

Седяха един срещу друг и говореха все по-силно, все по-бързо, все по-плътно. Всяка дума имаше своето място.

– КОЖА, ПЛОДОВИТОСТ, ХРАСТИ, ДОЛИНКА, ВЛАГА, ПОСИЛНО, ОРЕХИ, МЪХЧЕТА, СИЯНИЕ, МЕЖДА, ПРИЛИВ, СЕМЕ, ОЛИЗВАНЕ, МАСЛО, ЛАВИНА...

- ТАМАН.

Шумове и други простотии

Градската врява го поде още от първите крачки.

Отвсякъде се чуваха окаяни гласове, прегракнали отломки от разговори и разпалени дрънканици. Раздуваха се големи обещания. Разнасяха се безкрайни оплаквания. Ехтяха дръзки хвалби. Разпиляваха се нищожни клетви. Жънеха успехи жалки подмазвания. Който почувства веднъж пълнотата на думите, страда, докато е жив, защото открива празното говорене...

Усети, че му прилява. Наистина, както го предупреди тя, думите без ни най-малко значение страшно нараняваха. От болка неволно простена:

– ТИШИНА!

След това продължи да върви, като се стараше да прескача разсипаното изобилие от чужди безцелни шумове.

КРАЙ

© Горан Петровић
© 2005 Жела Георгиева, превод от сръбски

Горан Петровић

Сканиране, разпознаване и начална редакция: Вася Атанасова, 2009

Издание:

Горан Петровић, „Ближен“

Издаелство „Балкани“, София, 2005, ISBN 954-9446-15-8

Подбор и превод: Жела Георгиева

Горан Петровић, „Острво и околне приче“, 2002, „Ближњи“, 2003

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/10397>]